

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح		تعداد صفحه: ۴	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		نام و نام خانوادگی:		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۱۹		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://ace.medu.ir					
ردیف	سؤالات			نمره			
ردیف	تاریخ ادبیات: (۲ نمره)			بارم			
۱	کدام یک از عبارات‌های زیر درست و کدام یک نادرست است؟ الف) شعرهای سید اشرف‌الدین گیلانی در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «قرن بیستم» چاپ می‌شد. ب) شاعران دوره بازگشت از این جهت اهمیت دارند که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند. ج) در ادبیات دوره معاصر، نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرا و گاهی گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه بود. د) نثر فارسی دوره معاصر، تحت تأثیر آثاری که در دوره بیداری از زبان‌های اروپایی ترجمه می‌شد، از سادگی دور شد.			۱			
۲	کدام کتاب از آثار منثور «قیصر امین‌پور» است؟ الف) آیین‌های ناگهان ب) در کوچه آفتاب ج) طوفان در پرائتز د) ظهر روز دهم			۰/۲۵			
۳	عبارت زیر در مورد کدام دوره از شعر فارسی معاصر است؟ « در این دوره که باید آن را دوره کمال جریان‌های ادبی دانست، شاعران بهتر و هنری‌تر از گذشته به جوهر شعر دست یافتند و مضمون شعر آنها بیشتر نقد اجتماعی است.» الف) اول ب) دوم ج) سوم د) چهارم			۰/۲۵			
۴	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) «سیمین دانشور» با کتاب ..... به اوج نویسندگی خود رسید. ب) اولین ..... با عنوان «جعفر خان از فرنگ برگشته» به قلم «حسن مقدم» در سال ۱۳۰۱ نوشته شد.			۰/۵			
ب)	سبک شناسی: (۲ نمره)						
۵	پاسخ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) «ابوالقاسم لاهوتی» و «فرخی یزدی» از شاخص‌ترین شاعران حوزه (توجه به مردم - دانش‌ها و فنون نوین) هستند. ب) سبک نویسندگی اکثر نویسندگان دوره بازگشت و بیداری مطابقت کاملی با ادبیات داستانی (کهن-جدید) نداشت. ج) ابهام در شعر معاصر پسندیده است و (معنی‌آفرینی - معنی‌گریزی) از ویژگی‌های شعر این دوره است. د) گرایش به (خیال‌بندی - واقع‌گرایی) شعر برخی شاعران دوره انقلاب اسلامی را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.			۱			
۶	هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (ادبی - فکری) است؟ الف) مکتب‌های فلسفی و ادبی قرن نوزدهم و بیستم اروپا مانند رمانتیسم در ادبیات داستانی دوره معاصر حضوری آشکار و تأثیرگذار دارند. ب) در نثر دوره انقلاب اسلامی، به تدریج به‌ویژه بعد از جنگ، گرایش به سبک‌های جدید داستان‌نویسی مانند جریان سیال ذهن بیشتر می‌شود.			۰/۵			
۷	بیت زیر، سروده «سلمان هراتی»، شاعر دوره انقلاب اسلامی، است؛ کدام ویژگی «زبانی» در آن دیده می‌شود؟ «گم بود در عمیق زمین شانه بهار / بی تو ولی زمینه پیداشدن نداشت» الف) آشنایی‌زدایی و روی آوردن به کاربرد ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه ب) عبارات‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا			۰/۵			
ادامه سؤالات در صفحه دوم							

تعداد صفحه: ۴	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۱۹	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱		
ردیف	سؤالات		نمره

ردیف	سؤالات	نمره
	موسیقی شعر: (۶ نمره)	
۸	در کدام یک از مصراع‌های زیر، کلمه «سو» کوتاه تلفظ نمی‌شود؟ الف) روزه یک سو شد و عید آمد و دلها برخاست ب) آمد سوی کعبه سینه پرجوش	۰/۲۵
۹	در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی»، همواره کوتاه است؟ « هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است»	۰/۲۵
۱۰	برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. (همسان دولختی - ناهمسان) الف) تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار / که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند ب) من به زبان اشک خود می‌دهمت سلام و تو / بر سر آتش دلم همچو زبانه می‌روی	۰/۵
۱۱	وزن کدام یک از ابیات زیر متفاوت است؟ الف) جاننا نظری که ناتوانم / بخشا که به لب رسید جانم ب) گشته‌ام در جهان و آخر کار / دلبری برگزیده‌ام که می‌رس ج) ای سرو بلند قامت دوست / وه وه که شما پلت چه نیکوست	۰/۵
۱۲	بیت «دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر / کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست» بر وزن «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» است؛ برش آوایی دوم این بیت کدام یک از موارد زیر است؟ الف) فاعلاتن مفاعلن فعلن ب) مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعلن ج) مفعول مفاعلن مفاعلین د) مفعول فاعلاتن مفاعلین	۰/۵
۱۳	در بیت «همت طلب از باطن پیران سحرخیز / زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند» کدام اختیار شاعری به کار نرفته است؟ الف) تغییر کمیت مصوت ب) حذف همزه ج) بلند بودن هجای پایان مصراع	۰/۵
۱۴	نام کامل بحر بیت زیر را بنویسید. «ای مست شب‌رو کیستی؟ آیا مه من نیستی؟ / گر نیستی، پس چیستی؟ ای همدم تنهای دل»	۰/۷۵
۱۵	«وزن‌واژه» شعر زیر را بنویسید. «بیا ره توشه برداریم / قدم در راه بی‌برگشت بگذاریم / ببینیم آسمان «هرکجا» آیا همین رنگ است؟»	۰/۲۵
۱۶	با توجه به بیت «یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم / دولت صحبت آن مونس جان ما را بس» به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت چیست؟ د) یک اختیار «وزنی» این بیت را بنویسید.	۲/۵
	ادامه سؤالات در صفحه سوم	

تعداد صفحه: ۴	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۱۹	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://ace.medu.ir	نام و نام خانوادگی:	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱
ردیف	سؤالات	نمره

زیبایی شناسی: (۶ نمره)		(۵)				
۱/۲۵	<p>برای هر یک از ابیات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.</p> <p>الف) آتش آن نیست که از شعله آن خندد شمع / آتش آن است که بر خرمن پروانه زدند (ایهام - مراعات نظیر)</p> <p>ب) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / «رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن» (تضمین - حس آمیزی)</p> <p>ج) مجنون که به دیوانه گری شهره شهر است / در دشت جنون همسفر عاقل ما بود (حسن تعلیل - تلمیح)</p> <p>د) فلک در خاک می غلتید از شرم سرافرازی / اگر می دید معراج ز پا افتادن ما را (متناقض نما - لف و نشر)</p> <p>هـ) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را / از نازکی آزار رساند بدنش را (اغراق - تضاد)</p>	۱۷				
۱	<p>با توجه به ابیات زیر به پرسش ها پاسخ دهید:</p> <p>۱- جان ریخته شد با تو، آمیخته شد با تو / چون بوی تو دارد جان، جان را هله بنوازم</p> <p>۲- پرستش به مستی است در کیش مهر / برون اند زین جرگه هشیارها</p> <p>الف) در کدام یک از ابیات، آرایه «ایهام تناسب» وجود دارد؟</p> <p>ب) کدام واژه این آرایه را پدید آورده است؟</p> <p>ج) معانی مختلف این واژه را بنویسید.</p>	۱۸				
۰/۵	<p>در هر یک از ابیات زیر، چه نوع لف و نشری به کار رفته است؟</p> <p>الف) دل و کشورت جمع و معمور باد! / ز ملکوت پراکندگی دور باد!</p> <p>ب) اگر ز خلق ملامت و گر ز کرده ندامت / کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم</p>	۱۹				
۱	<p>الف) کدام آرایه مشترک (به جز مراعات نظیر) در موارد زیر، «موسیقی معنوی» ایجاد کرده است؟</p> <p>ب) چگونه به وجود این آرایه پی برده اید؟</p> <p>۱- خط شکسته را محکم تر و بامزه تر از دیگران می نوشت.</p> <p>۲- افسوس موها، نگاهها به عبث / عطر لغات شاعر را تاریک می کنند.</p>	۲۰				
۰/۲۵	<p>در کدام یک از ابیات زیر آرایه «حسن تعلیل» یافت نمی شود؟</p> <p>الف) اشک سحر زاید از لوح دل سیاهی / خرم کند چمن را باران صبحگاهی</p> <p>ب) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت</p>	۲۱				
۱	<p>با ذکر دو دلیل ثابت کنید آرایه «اسلوب معادله» در بیت زیر وجود دارد؟</p> <p>بی کمالی های انسان از سخن پیدا شود / پسته بی مغز چون لب وا کند، رسوا شود</p>	۲۲				
۱	<p>در هر یک از بیت های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه الف</th> <th>گروه ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <p>(۱) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بگاهی، همه کمی تو فزایی</p> <p>(۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که بیند که شمع از زبان سوخته است</p> <p>(۳) می شناسمت / چشم های تو میزبان آفتاب صبح سبز باغ هاست / می شناسمت</p> <p>(۴) عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی / فرصت از یافتی، آن عهد فراموش مکن</p> </td> <td> <p>اغراق</p> <p>تضاد</p> <p>ایهام</p> <p>اسلوب معادله</p> <p>حسن تعلیل</p> </td> </tr> </tbody> </table>	گروه الف	گروه ب	<p>(۱) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بگاهی، همه کمی تو فزایی</p> <p>(۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که بیند که شمع از زبان سوخته است</p> <p>(۳) می شناسمت / چشم های تو میزبان آفتاب صبح سبز باغ هاست / می شناسمت</p> <p>(۴) عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی / فرصت از یافتی، آن عهد فراموش مکن</p>	<p>اغراق</p> <p>تضاد</p> <p>ایهام</p> <p>اسلوب معادله</p> <p>حسن تعلیل</p>	۲۳
گروه الف	گروه ب					
<p>(۱) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بگاهی، همه کمی تو فزایی</p> <p>(۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که بیند که شمع از زبان سوخته است</p> <p>(۳) می شناسمت / چشم های تو میزبان آفتاب صبح سبز باغ هاست / می شناسمت</p> <p>(۴) عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی / فرصت از یافتی، آن عهد فراموش مکن</p>	<p>اغراق</p> <p>تضاد</p> <p>ایهام</p> <p>اسلوب معادله</p> <p>حسن تعلیل</p>					
ادامه سؤالات در صفحه چهارم						

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		تعداد صفحه: ۴	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		نام و نام خانوادگی:		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۱۹	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://ace.medu.ir		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
ردیف	سؤالات				
نمره					
۲۴	<p>هـ) نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)</p> <p>مفهوم کنایی قسمت مشخص شده را بنویسید.</p> <p>«این تنگ‌عیشی برای او (مولوی) نوعی ریاضت نفسانی بود؛ ناشی از خشک‌دستی نبود. از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتع می‌برد. بیش از قدر ضرورت را موجب دورافتادن از خط سیر روحانی خویش می‌یافت.»</p>				
۲۵	<p>متن زیر از داستان «کباب‌غاز» اثر «جمال‌زاده» است. دو مورد از ویژگی‌های «سبک نویسندگی» او را ذکر کنید.</p> <p>«اگر چشمم تو چشمش می‌افتاد، با همان زبان بی‌زبانی نگاه، حقش را کف دستش می‌گذاشتم. ولی شستش خبردار شده بود و چشمش مثل مرغ سربریده مدام روی میز از این بشقاب به آن بشقاب می‌دوید و به کاپنات اعتنا نداشت.»</p>				
۲۶	<p>نوشته زیر قسمتی از داستان «آن شب عزیز» اثر «سید مهدی شجاعی» است. با توجه به متن، یکی از مضامین (قلمرو فکری) نثر ادبیات انقلاب اسلامی را بیان نمایید.</p> <p>«شما شهادتین گفتید و یک بار دیگر امام زمان را صدا زدید و خاموش شدید. افتخارم این است که خودم با پای لنگ شما را به خط رساندم. و حالا دل خوشی‌ام به این است که هر روز صبح با این یک پا و دو عصا به اینجا بیایم. سنگتان را بشویم و خاطراتم را با شما مرور بکنم. هر روز چیزهای بیشتری از آن شب عزیز یادم می‌آید. به همین زنده‌ام آقا!»</p>				
۲۷	<p>متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» است:</p> <p>«کارهای میرزا تقی خان از ترتیب و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه و عمارت و مرمت خرابی‌های دیگر که به‌زودی محال می‌نمود و همه در یک دو سال صورت گرفت، گواه و دلیل بزرگی مرد است.»</p> <p>الف) این کتاب اثر کیست؟ ب) موضوع آن، تاریخ ..... است. ج) کاربرد واژه «قشون» بیانگر کدام ویژگی زبانی این نثر است؟</p>				
۲۸	<p>الف) با مقایسه دو شعر زیر، یک ویژگی مشترک آنها را بنویسید.</p> <p>ب) قالب شعر «ملک‌الشعرا بهار» چیست؟</p> <p>۱- قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دور خواهم شد از این خاک غریب / که در آن هیچ کسی نیست که در بیشه عشق / قهرمانان را بیدار کند</p> <p>۲- پروانه و شمع و گل شبی آشفتمند وز جور و جفای دهر با هم گفتند شد صبح، نه پروانه به جا بود و نه شمع بر گل بوزید و هر دو با هم رفتند</p> <p>در طرف چمن بسیار سخن ناگاه صبا من ماندم و من</p> <p>«ملک‌الشعرا بهار»</p>				
۲۹	<p>شعر زیر سروده «مهدی اخوان ثالث» است: به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید.</p> <p>«سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / نکه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی، / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است»</p> <p>الف) مصراع‌های مشخص شده، نمونه‌ای از کاربرد نحوی سبک ..... است.</p> <p>ب) شعر «اخوان ثالث» شعری ..... است که حوادث زندگی مردم را در خود منعکس می‌کند.</p> <p>ج) «اخوان ثالث» در بیشتر مجموعه‌ها مثل «زمستان» زبانی ..... دارد.</p>				
۳۰	<p>متن زیر از کتاب «منشآت» اثر «قائم مقام فراهانی» است؛ نوع نثر عبارات کوتاه آن، گاه (عامیانه - مسجع) است.</p> <p>«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مرادوت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مرادوات را در بسته.»</p>				
۲۰	جمع نمره				
	فرجامتان نیک باد.				